

## DP-126

December-2013

B.A. (Sem.-I) (CBCS)

EC-I (103) : Economics

(Elementary Economics)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. “આર્થિક સમસ્યા પસંદગીની સમસ્યા છે, પરંતુ બધી પસંદગીની સમસ્યાઓ આર્થિક સમસ્યા નથી.”  
– વિધાન સમજાવો. 14

“An economic problem is a problem of choice but all problems of choice are not economic problems.” – Explain the statement.

અથવા/OR

- (A) મૂલ્ય અને કિંમત વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.  
Explain the difference between value and price.  
(B) તુષ્ટિગુણનો અર્થ અને પ્રકાર વર્ણવો.  
Describe the meaning and types of utility.

2. માંગમાં વિસ્તરણ અને સંકોચન તથા માંગમાં વધારો-ઘટાડો આકૃતિની મદદથી સમજાવો. 14  
Explain expansion-contraction in demand and increase-decrease in demand with diagram.

અથવા/OR

- (A) તુષ્ટિગુણ વિશ્લેષણની મદદથી માંગ રેખાની તારવણી સમજાવો.  
Explain derivation of demand curve with the help of utility analysis.  
(B) માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતાને અસર કરતાં પરિબળો ચર્ચો.  
Discuss the factors affecting – elasticity of demand.

3. પુરવઠાનો નિયમ આકૃતિની મદદથી વર્ણવો અને તેના અપવાદોની ચર્ચા કરો. 14  
Describe the law of supply with diagram and discuss its exceptions.

અથવા/OR

સમજાવો :

Explain :

- (i) માંગમાં થતાં ફેરફારની કિંમત પર અસર.  
Effects of change in demand on price.  
(ii) પુરવઠામાં થતાં ફેરફારની કિંમત પર અસર.  
Effects of change in supply on price.  
(iii) માંગ અને પુરવઠામાં થતાં ફેરફારની કિંમત પર અસર.  
Effects of change in demand and supply on price.

4. (A) શ્રમ વિભાજનના પ્રકારો સમજાવો. 14  
Explain the types of division of labour.  
(B) શ્રમ વિભાજનને અસર કરતાં પરિબલો ચર્ચો.  
Discuss the factors affecting division of labour.

**અથવા/OR**

મૂડીનો અર્થ અને તેનાં લક્ષણો સમજાવો.  
Explain the meaning and features of capital.

5. (A) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 8  
Choose the correct option :

(1) સૂર્યપ્રકાશ, હવા વગેરે \_\_\_\_\_ વસ્તુ છે.

- (a) આર્થિક  
(b) બિન આર્થિક  
(c) સર્વસુલભ

Sunshine, air etc. are \_\_\_\_\_ goods.

- (a) economic  
(b) non-economic  
(c) free

(2) અર્થશાસ્ત્રની સંપત્તિલક્ષી વ્યાખ્યા આપનાર અર્થશાસ્ત્રીનું નામ \_\_\_\_\_ છે.

- (a) પ્રો. એડમ સ્મિથ  
(b) પ્રો. માર્શલ  
(c) પ્રો. રોબિન્સ

The wealth oriented definition of economics is given by Prof. \_\_\_\_\_.

- (a) Adam Smith  
(b) Marshall  
(c) Robbins

(3) માંગ \_\_\_\_\_ નું વિધેય છે.

- (a) કિંમત  
(b) અન્ય પરિબલો  
(c) ઉપરમાંથી એકપણ નહીં

Demand is a function of \_\_\_\_\_.

- (a) Price  
(b) Other factors  
(c) None of the above

(4) માંગની આવક સાપેક્ષતાનું સૂત્ર છે \_\_\_\_\_.

- (a)  $\frac{\text{આવકમાં થતો ટકાવારી ફેરફાર}}{\text{માંગમાં થતો ટકાવારી ફેરફાર}}$
- (b)  $\frac{\text{માંગમાં થતો ટકાવારી ફેરફાર}}{\text{કિંમતમાં થતો ટકાવારી ફેરફાર}}$
- (c)  $\frac{\text{માંગમાં થતો ટકાવારી ફેરફાર}}{\text{આવકમાં થતો ટકાવારી ફેરફાર}}$

The formula of income elasticity of demand is \_\_\_\_\_.

- (a)  $\frac{\text{Percentage change in income}}{\text{Percentage change in demand}}$
- (b)  $\frac{\text{Percentage change in demand}}{\text{Percentage change in price}}$
- (c)  $\frac{\text{Percentage change in demand}}{\text{Percentage change in income}}$

(5) નાશવંત વસ્તુઓની બાબતમાં પુરવઠા અને જથ્થા વચ્ચેનો તફાવત \_\_\_\_\_ હોય છે.

- (a) વધુ
- (b) ઓછો
- (c) અનંત

The more perishable commodity is \_\_\_\_\_ the difference between the supply and stock.

- (a) more
- (b) less
- (c) infinitive

(6) વસ્તુની કિંમત નક્કી કરે છે.

- (a) માંગ
- (b) પુરવઠો
- (c) માંગ અને પુરવઠો

The price of a commodity is determined by \_\_\_\_\_.

- (a) demand
- (b) supply
- (c) demand and supply

(7) શ્રમ વિભાજન કામને \_\_\_\_\_ બનાવે છે.

- (a) રસપ્રદ
- (b) કંટાળાજનક
- (c) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં

Division of labour makes the work \_\_\_\_\_.

- (a) interesting
- (b) monotonous
- (c) none of the above

- (8) ભૂમિ ભૌગોલિક રીતે \_\_\_\_\_ છે.  
(a) ગતિશીલ  
(b) અગતિશીલ  
(c) ઉપરના બંને

Land is geographically \_\_\_\_\_.

- (a) mobile  
(b) immobile  
(c) both of the above

- (B) નીચેના વિધાનો સાચા છે કે ખોટા તે જણાવો :

6

State whether the following sentences are true or false :

- (1) સંપત્તિ વધતાં માનવ-સુખાકારી વધે છે.  
Increase in wealth means an increase in welfare.
- (2) બધું નાણું સંપત્તિ છે, માટે બધી જ સંપત્તિ નાણું છે.  
All money is wealth, so all wealth is money.
- (3) અર્થશાસ્ત્રમાં વસ્તુની માંગ એટલે માત્ર તે વસ્તુ પ્રાપ્ત કરવાની ઈચ્છા જ નહીં.  
Mere desire does not constitute demand in economics.
- (4) સંપૂર્ણ મૂલ્ય સાપેક્ષ માંગરેખા ઉભી ધરીને સમાંતર ( $O_y$ ) હોય છે.  
Perfectly elastic demand curve is parallel to ( $O_y$ ) vertical axis.
- (5) સમયના લાંબાગાળામાં પુરવઠો વધુ મૂલ્ય સાપેક્ષ બને છે.  
Supply becomes more elastic in the long period of times.
- (6) ભૂમિ એ ઉત્પાદનનું માનવ-સર્જિત સાધન છે.  
Land is man-made factor of production.
-